תרי תנאי ונליבא דר' יהודה. פ"ה ליכא למ"ד ירושלים מקדשת שאם יטול מלאכי החומה לבזתה בביתו מעל וליכא למ"ד לא מקדשת מיהו קשה דבפ' שני דייני גזירות (כתובות דף קו:) תני לאבני מזבח וההיכל והעזרה בתין מבדק הבית חון לתומת העזרה כגון חומת העיר בתין מעירי לעכה ובמסכת שקלים (דף ז.) תניא לאבני מזבח וההיכל והעזרות מעירי הלעכה חון לחומת העזרה כגון חומת העיר בתים מלעכה בדק הבית וי"ל דבהא פליגי דהיכא דאני דייני גזירות ס"ל תין מועלין בעירים וכמאן דאמר ירושלים לאו קדושה והכי קאמר לאבני מזבח והיכל והעזרות דקדושים בתין מבדק הבית הקדוש כמו כן וחומת העיר לאו קדוש כה מעירי הלעכה והיא דמסכת שקלים דקאמר לאבני מזבח והיכל והעזרה בתין מעירי לעכה אבל דמועלין בעירי הלעכה ולכך עושין מהן דבר קדושה וכ"ש מבדק הבית דקדים טפי חון לחומת העזרה כגון חומות העיר ומגדלותיה בתין מבדק הבית דלעולם אימא לך מבדק הבית דקדוש קדושה גדולה דקסבר ירושלים דקדושה לו

קרבן מי מחייב. דלא היה חייב בהולאה אלא בתלילה לו בהגלח הגוף: **נמר** קדש קדש ממעשר. וא"ת מ"ש ל"ל הלוים דדרים מיניה בפ' כיצד מברכין (ברכות דף נה.) לחלוים והכי תלילה תיפוק ליה מהך ג"ש וי"ל דאי מג"ש לא הוה ידעינן דפדיון רבעי טהג אלא בזמן שמעשר שני טהג ולא בשנה שלישית לא ס"ל מאי חזית דגמר ממעשר ניתוק מעבירית שתופש דמיו ואינו יולא לחולין (אבל מאחר דגמרי מהלוים שאינו תופש דמיו גמר ממעשר) *): ושע"י **לא** אמרו אלא לענין תלילה. הא לענין תלילה לאו דוקא תלילה דה"ה אם היה שמן שנתקדש והלליך בו הגר למעל שהרי תלילה אוסף מן השועל וא"ת ל"ל למאי מועלין בחדמין וי"ל דהשם שמי לייתי שקל כנגדן משקולות שבהגה מנוף השקלים והוי כמו תלילה ולא אתא אלא למעוטי שלמה:

שילה ביד פיקח וזכר כו'. וא"ת למאי לא מייתי מרישא דקאמר שילח ביד חרש שומה וקטן עמו אלימותו גזבר מעל לא עמו אלימותו חטוי מעל אלמא סיכל דהוי שוגג חייב הגזבר מעל אלמא דהמזיד לא מיכח אלא דבשוגג מתחלל לכל דבמזיד לא מתחלל לא שמעינן ומהך דשכח שמעינן תרי מדקאמר מזכר עד שלח הגיע אלא אלמא חטוי חטוי מעל ולא בעל הבית אלמא מעמ דבמזיד ליכו מתחלל ומדקאמר חטוי מעל לכשיוליה מכלל דבשוגג מתחלל *) [עי' תוס' נזיר כה. ד"ה קודש] [עי' תוס' ממורה י. ד"ה מתחלל]

תרי תנאי נינהו ואליבא דר' יהודה אמר אולא משמיה *דבר פרא: אומר היה ר"מ "הקדש-במזיד מתחלל, בשוגג אין מתחלל ולא אמרו בשוגג מתחלל אלא לענין קרבן בלבד", וכי מאחר דאין מתחלל, קרבן במאי מחייב? אלא כי אתא רבא פריש משמיה דבר פרא: אומר היה ר"מ הקדש במזיד מתחלל, בשוגג אין מתחלל ולא אמרו בשוגג מתחלל אלא לענין אכילה בלבד. אמר רב נחמן אמר רב אחא בר אהבה *הלכה כר"מ במעשר הואיל ואתם לן תנא כותיה, והלכה כר' יהודה בהקדש הואיל ואתם לן תנא כותיה. ר"מ במעשר מאי היא? דתנן *כרם רבעי ב"ש אומרים אין לו חומש ואין לן ביעור וב"ה אומרים יש לו, ב"ש אומרים יש לו פרט ויש לו עוללות וב"ה אומרים בולו לגת מ"ט ב"ה? גמרי *קודש *קודש ממעשר: מה מעשר יש לו חומש ויש לו ביעור אף כרם רבעי יש לו חומש ויש לו ביעור וב"ש לא גמרי קדש קדש ממעשר, וב"ה אומרים במעשר כמאן דסבירא להו אי כר' יהודה אמאי בולו לגת האמר *מעשר-ממון הדיוט הוא אלא לאו כר"מ, כר' יהודה בהקדש מאי היא *דתנן *שילח ביד פיקח ונזכר-עד שלא הגיע אצל הגזברי חגווני מעל לכשוציא; וכר' יהודה במעשר מי לא תנן *התנן הפודה מעשר שני שלו מוסיף עליו החמישית בין משלו בין שניתן לו במתנה מני: אילימא ר"מ היא מי מצי יהיב ליה במתנה *והאמר מעשר-ממון גבוה הוא אלא לאו ר' יהודה? לא, לעולם ר"מ והכא במאי עסקינן 'כגון דיהיב ניהלית במיבליה וסבר *מתנות שלא הורמו כמי שלא הורמו דמיין ב"ש *הפודה נטע רבעי שלו מוסיף עליו החמישית בין משלו בין שניתן לו במתנה מני אילימא ר"מ מי מצי יהיב ליה *קודש קודש ממעשר, אלא לאו ר' יהודה? לעולם ר"מ והכא במאי עסקינן 'כגון דיהיב במיבליה וסבר כשהוא סמדר ודלא כר' יוסי *דאמר סמדר אסור מפני שהוא פרי ב"ש *משך הימנו מעשר בסלע ולא הספיק לפדותו עד שעשה בשתים נותן סלע ומשחרר בסלע ומעשר שני שלו מני אילימא ר"מ אמאי משחרר בסלע *ונתן את הכסף וקם לו אמר רחמנא אלא לאו ר' יהודה? לעולם ר' יהודה *והכא במאי עסקינן דאמר ליה תרי סתמי, ואי סתמא דוקא *מה לי חד סתמא מה לי תרי סתמי? אמר רב נחמן בר יצחק הלכה כר' מאיר *הואיל ותנן בבחירתא כוותיה תנן

תוס' ר"י הזקן

כר' מאיר במעשר וכו': כרם רבעי במעשר שני פ"ה היא שנויה. הפרוטה מעשר שני. בש"ס פ"ד היא שנויה. במבליה וקבור וכו' אע"ג דקי"ל מתנות שלא הורמו כמי שהורמו כמו שנבאר בפרק פרקין אפ"ה הלכתא כהך מתניתין שאם נתנו לו מבל שלא הורם מטנו מעשר שני שאם בא לפרותו מוסיף בו חומש דהא דפסק' הלכה כר"ם דאמר ממון גבוה הוא הטעם הוא משום דב"ה דאמרי בכרם רבעי כולו לגת דילפי קרש קדש ממעשר ובמעשר כתיב כל מעשר הארץ לה' הוא ולא קרי לה' אלא כשהוא יקרא מעשר דכתיב כל מעשר ולא קרי רחמנא לה' עד שיהא שם מעשר עליו ואע"ג דהכא מסיק דמעמא דהך מתני' דתני בין שניתן לו בתנה בבבלי שמוסיף חומש משום דקסבר מתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין אקיטתא בעלמא היא ולא סמכי' עלה אלא משום דסתני' הוא כדכתיבנא. א"נ נקיל לפרש דקבר נבי מעשר למשנייה ממון גבוה דסתנות שלא הורמו לאו כמי שהורמו דמיין ומעמא דמילתא כדכתיבנא דלא קרייה רחמנא לה' עד שנק' מעשר ודעת הר"ם חבין כמו שכתבנו [שכ"] פ"ג דמ"ש מעשר שני ממון גבוה הוא שנאמר לה' הוא לפי' אינו נקנה במתנה אא"כ נתן לו את המבל ומקבל מפרש מעשר וכו' וכתב ר"ם פ"ה הפרה מעשר לעצמו בין שהיה שלו בין שנפל לו בירושה בין שניתן לו במתנה בשבילו ה"ז מוסיף עליו חומש וכו' ושם פ"ה כתב מתנות שלא הורמו הרי הן כמו שהורמו לפי' ישראל שנפלו לו מבלים וכו': בבחירתא עדיות העידו כל דבריה מפי גדולים וחשובי' ומסתבר' דכרם רבעי יש לו חומש קאמר דמעמא דב"ה דנמרי קדש קדש ממעשר אלמא ממון גבוה הוא:

כרם רבעי במעשר שני: פרט. [כ"מ-ג. ממחות פב.]

מעשר שני פ"ה מ"ג פתח פ"ו מ"ו עדיות פ"ד מ"ה [ומוספתא דמ"ש פ"ד]

יש לו דין פרט ויש לו דין עוללות. דלכרמך קריגא ביה והטעייס מי מוכלין לותן בירושלים או פודין לותן ומעלין דמיהן: כולו לגת. ודקסבר כולו ממון גבוה הוא כמעשר שני דילף מיניה כדמפרש ואזיל ולא קריגא ביה 'לכרמך': פרט. הטעם בשעת בדיקה וכתיב (ויקרא יט) "ופרט כרמך לא תלקט": עוללות. תמכול שתין לו פסיגין שלא לחת היה כולה: וב"ה. דמדמו כרם רבעי למעשר ממון סבירא להו במעשר לענין ממון גבוה הוא ממון הדיוט: נמר קדש קדש ממעשר. וב"ה כסתם מתניתין חמיד להו דהלכה כמותן: וכר' יהודה כו'. תיכו תנן בשוגג מתחלל במזיד אין מתחלל: שילח ביד פיקח. רישא הכי תנן שלח ביד חרש שומה וקטן עמו אלימותן גזבר מעל, לא עמו אלימותן לא מעל, שלח ביד פיקח ומזכר עד שלא הגיע לשלו מעוליו ואוקימנין הכא כשהוזכרו שליש ניזבר ושלח: חטוני מעל בשיוליה. דשגגה גביה מיתיה לכל הני מידין ניכנו ולא מחייבי מעילה לעמע שוגג מתחלל, מזיד אין מתחלל: מעלו. שהפרים מכריו: אין שניהן לו כמנה. קס"ד לאחר שהפרים ניתן לו וקתני "מוסיף חומש" דשלו הוא וקריגן ביה "אם גאל יגאל חיש ממעשרו" (ויקרא כז): ממון גבוה הוא. ולא מלי למימר ליה והוה ליה כזה שניתן לו כאילו חיטו שלו ואין מוסיף חומש אלא בעלים דלא קריגן ביה "ממעשרו": וקסבר כו'. דלחיכא למ"ד בעלמא כמי שהורמו דמיין ואיכו ס"ל כל זמן שלא הורם אין ממון גבוה הוא דאין אדם מעשר עליו לכלום: ונמן בכסף וקם לו. אין הקדש נקנה במעילה כסף ערכך עליו וקם לו ואין שמר וחזקה קונין קרקעותיו ולא מעילה לא מטלטלין: כדי גרסינן לעולם ר' יהודה והכא מה שמעמי ומסתם מדי סתמי. כר"מ סתם לן תדי זמי, בסתי מקומות תנא רבי מעמה זו דכרם רבעי: חולין ופן בבחירתא כוותיה. מסכת עדיות קרי בחירתא שכל דבריהם העידו מפי הגדולים והלכה כמותן: